

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi” İçin Geçerlik Güvenirlik Çalışması

Lütfiye COŞKUN¹, Ümit DENİZ²

Geliş Tarihi: 02.02.2015

Kabul Ediliş Tarihi: 23.02.2016

ÖZ

Çalışma, 60-72 aylık çocuklar için mevcut “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenirliliğini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Kontrol listesinin kapsam geçerliği uzman görüşüne başvurularak değerlendirilmiştir. Kontrol listesinin ölçüm güvenirliliği ise Kuder Richardson (KR-20) iç tutarlılık katsayısı ve test tekrar test güvenirlilik katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. KR-20 testine göre kontrol listesinin güvenirlilik katsayısı, .84 olarak bulunmuştur. 15 gün ara ile iki kez değerlendirilen kontrol listesinin test tekrar güvenirlilik katsayısının .72 olduğu saptanmıştır. Bu bulgulara dayanarak, 60-72 aylık çocuklar için geliştirilen “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacı ile de kullanılabilceği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Yazmaya hazırlık becerileri, yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirme, 48-60 aylık çocuklar

Validity and Reliability Study for the “Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Pre-School Children”

ABSTRACT

The current research was carried out to determine validity and reliability of developed “Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of the Pre-School Children” for 60-72 months old children was also valid for 48-60 months old children. The content validity of the checklist is evaluated by expert opinions. Measurement reliability of the checklist was analyzed by calculating the Kuder Richardson (KR-20) internal consistency and test-retest reliability coefficients. According to the KR-20 test, reliability coefficient of the checklist was found to be .84. Checklist was evaluated repeatedly with an interval of 15 days and test-retest reliability coefficient was found to be .72. Based on these findings, developed list for assessment of writing readiness skills of the 60-72 months children, could be used at assessment of writing Readiness skills for the 48-60 months old children.

Keywords: Writing readiness skills, evaluation of the writing readiness skills, 48-60 months old children

¹ Arş. Gör., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, e-posta: lutfiyeseven@hotmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, e-posta: sea_edu2003@yahoo.com

GİRİŞ

Yazma becerisi; fiziksel yazı eylemini ve yazılı dilin bir kompozisyon oluşturduğunu fark etme süreci ile kazanılmaya başlanan önemli bir beceridir (Havens 2002; Morrow 2001). Yazma, sözel dilin gözle görünür bir şekilde kodlanması için kullanılan bir araç olarak tanımlanır. Sözel dilin yazı diline çevrilmesi ise yazma araçları kullanılmasını gerektirir. Yazma araçlarını kullanmak ise yazma becerisi gelişiminde bir öncüdür. Çocuk kâğıt üzerinde gözle görünür bir işaret bıraktığı zaman karalama yapmak için bir yazma aracı kullandığını fark eder (Havens, 2002). Çizme ve karalama evresi yaklaşık iki yaş civarında ortaya çıkar. 18 aylık bir bebek bu süreç içerisinde yer alır. Çocuk tarafından kâğıt üzerinde oluşturulan çizgiler karalamalara doğru giderken bu tesadüfî olay zamanla kontrollü karalamalara dönüşür. Kontrollü karalamalar ise insan, ev ve harf benzeri gibi tanımlanabilir şekillere dönüşür (Berninger, 2000). Kâğıt üzerine çizimler yapmak dinamik bir süreçtir. Küçük kas becerilerindeki gelişim çizme ve yazma aşamalarındaki gelişim ile paralellik gösterirken çizme yazmanın ön becerisi olarak göz önünde bulundurulur (Havens, 2002). 3 yaşına gelen bir çocuk başlangıçta birbirine paralel olarak giden çizmenin ve karalamanın zamanla farklı eylemler olduğunu anlar (Berninger 2000; Dyson 1990). 3-4 yaş çocukların karalamalarını oluşturan çizgilerin ve zikzakların harfe benzer şekillere dönüşmesiyle, yazma eylemi çocuk tarafından çizme işleminden farklı bir işlem olarak görülmeye başlanır (Berninger, 2000).

Yazma becerileri kompleks bir süreçtir ve bu süreç; küçük kas kontrolü, görsel algı, görsel motor algı, hareket planlama (kalemi kavrayıştan yazmaya başlayana kadar), avuç manipülasyonu ve dikkat verme gibi bazı parçalardan oluşur (Asher 2006; Denton, Cope ve Moser 2006; Erhardt ve Meade 2005; Feder ve Majnemer 2007). Küçük kas becerilerindeki gelişim, çocuğun yazma yeteneğinin gelişmesi üzerinde etkilidir. Öncelikle yazma eyleminin gerçekleştirilebilmesi için yazma aracını kavrama görevinin yerine getirilmesi gerekir. Kavrama yeteneği bebeğin objeleri yakalamaya başlamasıyla gelişir. Burada bahsedilen kavrama, yazma aracının elde uygun bir şekilde tutulmasıdır. Elin yazma aracını kavradıktan sonra aracın el içine yerleştirilmesi süreci küçük kas becerileri kontrolünü gerektirir. Kavramanın tutarlı bir şekilde sürdürülmesi olarak tanımlanan avuç içi manipülasyon yeteneği yazma aracının elde tutulmasını ve hareket ettirilmesini gerektirir (Case-Smith, Bigsby ve Clutter 1998; Havens 2002). Avuç içi manipülasyon yeteneğine bağlı olarak ortaya çıkan bilek hareketi, yazma aracının kâğıt üzerinde rahatça hareket ettirilmesini sağlar. Bileğin verdiği bu destek kolun ve omzun verdiği destekten daha etkilidir (Havens, 2002). Kalem kavrayışı gelişiminin başarısı; el içinde yazma aracını hareket ettirme becerisinin yanı sıra parmak, el, bilek ve kol sabitleme yeteneklerine bağlıdır (Schneck ve Henderson, 1990). Okul öncesi dönemi, çocukların bilek sabitliğini sağlamaları ve doğru kalem tutuşu geliştirmeleri bakımından önemli bir dönemdir. 3-6 yaş arasındaki birçok çocuk bilek hareketleri ile kavramaktan ziyade parmak hareketleri ile kavramaya doğru

dinamik bir değişiklik gösterir (Van-Hartingsveldt, De Groot, Aarts ve Nijhuis-Van Der Sanden, 2010).

Motorsal ve algısal bileşenler ile yazma performansının zayıflığı arasındaki ilişkiyi ortaya koyma amaçlı yapılan çalışmalarda yazma problemine sahip çocukların küçük kas becerileri bakımından yetersizlik gösterdiği (Smits-Engelsman, Niemeijer ve Van Galen 2001; Smits-Engelsman ve Van Galen 1997), görsel motor koordinasyon becerileri yetersizliğine sahip olan çocukların yazma becerileri bakımından zayıf olduğu (Tseng ve Chow 2000; Weintraub ve Graham 1998), çocukların kalem kavrama yetersizlikleri ile okunaksız yazmaları arasında ilişki olduğu (Dennis ve Swinth 2001; Koziattek ve Powell 2003), yazma problemine sahip çocukların küçük kas becerilerini değerlendirmek için uygulanan testten düşük puan aldığı (Volman, Schendel ve Jongmans, 2006), yazma becerileri bakımından yetersiz olan çocukların duruş ve hareket zayıflığına sahip çocuklar olduğu (Havens, 2002) ve çocukların yazma sürecinde aldıkları vücut pozisyonları ile etkili yazma becerileri arasında yüksek korelasyon görüldüğü (Rosenblum, 2008) belirlenmiştir.

Vücut pozisyonu ve hareket becerilerindeki farklılıkların ve gecikmişliklerin çocukların yazma yeterlikleri üzerine olumsuz etkileri vardır. Çocuklar tarafından sergilenen yazma yetersizlikleri ise çocukların akademik performansları ve özsaygıları üzerine olumsuz etki yapar (Marr ve Cermak 2003; Ratzon, Efraim ve Bart 2007).

Yazma becerilerini desteklemeye yönelik çalışmaların artırılması gerekirken bu becerileri değerlendirme amaçlı çok az çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Coker ve Ritchey, 2014). Yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik çalışmaların yapılması bir gereklilik olarak görülmektedir. Ancak yapılacak bu değerlendirmeler doğrultusunda yazma becerileri ile ilişkili problemler ve yetersizlikler belirlenir. Çocukların yazmayı öğrenme sürecine engel oluşturabilecek kusurları keşfetmek ileri yaşlarda oluşabilecek yazma problemlerini önlemede önemlidir (Van Hartingsveld, De Groot, Aarts ve Nijhuis-Van Der Sanden, 2010). Okunaksız yazma, yazı hızındaki yavaşlık ve yazı sırasında acıdan sızlanma ve şikâyet etme gibi olumsuzluklar ileri yaşlarda çocuklarda görülebilecek problemlerden bazılarıdır (Overvelde, Bommel-Rutgers, Bosgra-Stork, Cauteren, Halfwerk ve Smits-Engelsman, 2011).

Yazma becerisi bakımından risk taşıyan çocukların belirlenmesi yazma performanslarının geliştirilmesinde önemli bir basamaktır. Okullarda verilen yazma eğitiminin güçlendirilmesi için çocukların bu becerilerinin ilkökula bırakılmadan hatta anaokuluna başlangıçtan itibaren değerlendirilmesi gerekir. Yapılacak erken değerlendirmeler sayesinde uygun müdahaleler gerçekleştirilebilir (Coker ve Ritchey, 2014). Erken müdahaleyi ve erken iyileştirmeyi yapmak için çocukların yazma becerilerinin değerlendirilmesi bir zorunluluk olarak görülmektedir (Van Hartingsveldt, De Groot, Aarts ve Nijhuis-Van Der Sanden, 2010). Oktay'a (1982) göre okuma yazma becerilerinin erken

değerlendirilmesi temel önem taşır ve bir okul öncesi öğretmeni çocukların ilköğretimde beklenen becerilere sahip olup olmadığını değerlendirmek için birçok olanağa sahiptir.

Çocukların okuma ve yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla birçok araç kullanılmaktadır. Kontrol listeleri, anekdot kayıtları, çalışma örnekleri ve portfolyolar sınıf içi değerlendirmelerde yaygın olarak kullanılan bazı araçlardır. Kontrol listeleri; özel bir konuyu tanımlayan her bir davranışın var olup olmadığını kontrol etmek için davranışların maddeler halinde listelenmesiyle oluşturulan değerlendirme araçlarıdır. Kontrol listeleri öğretmenlerin çocukların özel bir konu ile ilgili performanslarını belirlemelerine yardımcı olur (Strickland ve Riley-Ayers, 2007; 60-61). Çocukların yazmaya hazır bulunuşluk becerileri kavrama ve duruş gibi vücut pozisyonunu ve küçük kas becerilerini değerlendirmeye yönelik yapılacak gözlemleri içermelidir. Öğretmenlerin kâğıt ve kalem gibi uyarıcılar kullanarak erken değerlendirmeyi yapması gerekir (Van Hartingsveldt, De Groot, Aarts ve Nijhuis-Van Der Sanden, 2010).

Okul öncesi dönem çocuklarının yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek için kullanılacak araçları belirlemek, gerek bu becerilerin değerlendirilmesi gerekse bu becerileri desteklemeye yönelik diğer çalışmalara zemin oluşturması bakımından önemlidir.

Bu nedenler ile bu çalışmada Altmış yetmiş iki aylık çocuklara uygulanarak geliştirilen “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için geçerlik güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Altmış yetmiş iki aylık çocuklara uygulanarak geliştirilen “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılan bu araştırma genel tarama modelindedir. Genel tarama modeli: çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama modelidir (Karasar, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Kilis il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı toplam dört ayrı anaokuluna devam eden 48-60 ay yaş grubu 93 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada kullanılan kontrol listesinin 11 maddeden oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda çocuk sayısının çalışma için uygun olduğu görülmektedir. Çalışma grubunun büyüklüğünü tespit etmek amacıyla yapılan taramalar sonrasında örneklem büyüklüğünün madde

sayısının 5 ile 10 katı arasında olması gerektiği belirtildiği görülmektedir (Tavşancıl, 2002).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi” kullanılmıştır. Kontrol listesinin güvenilirlik çalışmalarının yapılabilmesi için kontrol listesini geliştiren araştırmacılarla iletişime geçilmiş ve gerekli izin alınmıştır.

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”, Alisinanoğlu ve Şimşek (2013) tarafından geliştirilmiştir. Bu liste, okul öncesi dönemdeki çocukların, yazı yazma becerisi için uygun şekilde oturma, kalem, kâğıt tutma, kalem tutulmayan elle kâğıdı destekleme, gözle yazı materyali arasında uygun uzaklık bırakma, yazma yönünü bilme ve yönergelere uygun çizme gibi yazmaya hazırlıkla ilgili hazırbulunuşluklarını değerlendirmektedir.

Kontrol listesinde, toplam dokuz madde yer almaktadır. Çocuk her bir maddeden uygun davranışı gösterdiğinde 1 puan, uygun davranışı göstermediğinde 0 puan almaktadır. Oturma, kalem tutma, kâğıt tutma, gözle kâğıt arasındaki mesafeyi ayarlama, yazının yönü ve yazmaya hazırlıkla ilgili çizgileri tamamlama becerileri olmak üzere 6 ölçüt kapsamında değerlendirilen kontrol listesinden en fazla 11, en az 0 puan alınmaktadır. Dokuzuncu madde dışındaki diğer maddelerden en fazla 1 en az 0 puan alınmaktadır. Yönergelere uygun çizme becerisinin yer aldığı dokuzuncu maddeden ise en az 0 en fazla 3 puan alınmaktadır.

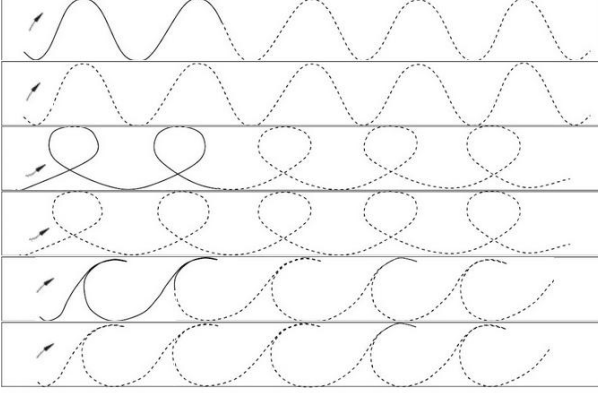
Kontrol listesindeki becerileri değerlendirebilmek için “Değerlendirme Kâğıdı” kullanılmaktadır. Bu kâğıt üzerinde bitişik eğik yazıya hazırlayıcı tamamlanmamış üç çizgi yer almaktadır. Değerlendirme süresince çocuklardan bu çizgileri tamamlamaları beklenmektedir. Çocukların değerlendirme kâğıtlarındaki çizgileri tamamlarken gözlemlerin kaydedilmesi amacıyla “Bireysel Kayıt Formu” kullanılmaktadır.

Verilerin toplanması

Çalışmanın yapılabilmesi için gereken izin Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınmış gerekli izin alındıktan sonra çalışma grubunu oluşturan kurumlara gidilerek okul yönetimi ve 48-60 aylık çocuk grubu öğretmenleri çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Kontrol listesi araştırmacı tarafından her bir çocuğa birebir uygulanarak doldurulmuştur.

Kontrol listesini doldurmak için, sessiz bir ortamda, çocuk boyuna uygun masa ve sandalye kullanılmıştır. “Senden bu çizgileri tamamlamanı istiyorum” yönergesi verilerek değerlendirme kâğıdı üzerindeki çizgileri (Şekil 1.)

tamamlaması beklenmiştir. Her çocuk için bireysel olarak doldurulması gereken formun uygulama süresi 10 dakikadır.

Şekil 1. Çocuğun tamamlaması istenen değerlendirme kâğıdı üstünde yer alan eksik çizgi örnekleri

Veri analizi

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazma Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü teste ait maddelerin, testin ölçmek istediği yapıyı ölçüp ölçmediğinin uzman kişiler tarafından incelenmesi amacı ile gerçekleştirilir (Baykul, 2000).

Araştırmaya dahil edilen 48-60 aylık çocukların “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nden aldıkları puanlar bireysel kayıt formuna kaydedilmiştir. Bireysel test kayıt formlarındaki veriler, bilgisayar ortamına aktarılmış, toplanan verilerin analizi SPSS 16 paket programında uygun istatistiksel işlemler yapılarak gerçekleştirilmiştir. “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin iç tutarlığı Kuder Richardson-20 (KR-20) güvenilirliği ile hesaplanmıştır. Test tekrar test güvenilirliği ise Pearson Korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır.

BULGULAR

Altmış, yetmiş iki aylık çocuklar için, mevcut “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için uygun olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılan çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğine yönelik bulgular aşağıda sunulmuştur.

Geçerlik çalışması

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için uygun olup olmadığını belirlemek için öncelikle MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı incelenmiştir. Listeyi oluşturan maddelerin programda yer alan küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapma, kalem doğru tutma kalem kontrolü sağlama gibi kazanım ve göstergelerle paralellik göstermesi ve ilkökula hazırlıkta temel olan görsel algı, kalem kullanma ve el becerileri gelişimini (MEB, 2013) değerlendirmeye yönelik olması bakımından programa uygun olduğu görülmüştür.

Daha sonra kontrol listesindeki maddelerin kapsam geçerliği açısından değerlendirilmesi amacı ile uzman görüşüne başvurulmuştur. “Ankette yer alan maddeler, ihtiyaç duyulan olgusal ve/veya yargısal verileri kapsamada ve toplamada ne derece yeterlidir?” sorusuna cevap almak için uzman görüşüne başvurulur (Büyüköztürk, 2005). Kontrol listesinde yer alan maddelerin ölçülmek istenilen özelliği ölçmedeki uygunluğunu değerlendirmek amacıyla 7 alan uzmanının görüşüne başvurulmuş, görüşü alınan uzmanların kontrol listesinin maddelerine ilişkin farklı yönde görüş bildirmemeleri nedeni ile formun orijinal yapısı korunmuştur. Bu sonuca göre, “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin, 48-60 aylık çocukların yazmaya hazırlık becerilerini ölçmeye yönelik olarak, ölçüm geçerliğine sahip olduğu saptanmıştır.

Güvenirlik çalışması

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklar için güvenilirliğini belirlemek amacı ile KR-20 testi ve Test tekrar test yöntemi ile belirlenen bulgular Tablo 1 ve Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1. “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin Güvenirlik Katsayısı

Kontrol listesi	Katılımcı Sayısı	Madde Sayısı	İç tutarlılık(KR20)
Son uygulama	93	11	.84

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin Güvenirlik Katsayısı Tablo 1’de sunulmuştur. Kontrol listesinden elde edilen puanların KR-20 testi ile iç tutarlık katsayısı .84 olarak bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2009). İç tutarlık katsayısı .84 olarak hesaplanan kontrol listesinin 48-60 aylık çocuklar için ölçüm güvenilirliğine sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 2. “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi” Güvenirlik Çalışması Test Tekrar Test Uygulama Sonuçları

Uygulama	N	\bar{X}	ss	R
İlk uygulama	226	12.64	2.9	.72
Son uygulama	239	12.51	2.8	

“Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin Test Tekrar Test Güvenirlik Katsayısı Tablo 2’de verilmiştir. Test tekrar test yöntemiyle güvenirligi belirlemek amacıyla kontrol listesi, 37 çocuğa 2 hafta arayla uygulanmış, testin aynı gruba belli aralıklarla iki kez uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki korelasyon test tekrar test güvenirligi ile belirlenmiştir. Uygulama sonucunda kontrol listesinin ölçüm güvenirligi Pearson korelasyon katsayısı kullanılarak .72 olarak hesaplanmıştır. Araştırmalarda kullanılacak ölçme araçları için uygun görülen güvenirlilik düzeyinin .70 olduğu (Tezbaşaran, 1996) dikkate alındığında, kontrol listesinde ölçülen özelliğin kararlı bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Test tekrar test güvenirlilik katsayısı .72 olarak hesaplanan kontrol listesinin 48-60 aylık çocuklar için ölçüm güvenirligine sahip olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin kapsam geçerliği sonuçlarına göre maddelerin ölçmek istenen özellikler bakımından geçerli olduğu görülmüştür. Kontrol listesinin ölçüm güvenirligi iç tutarlılık katsayısı ve test tekrar test güvenirlilik katsayıları hesaplanarak incelenmiştir. Güvenirlilik katsayılarının hesaplandığı çalışmada KR-20 içtutarlılık katsayısının .84 Pearson korelasyon katsayısının .72 olduğu görülmüştür. Güvenirligi iç tutarlılık katsayısı ve test tekrar test güvenirlilik katsayıları hesaplanarak incelenen kontrol listesinin 48-60 aylık çocuklar için ölçüm güvenirligine sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bağlı olarak Alisinanoğlu ve Şimşek (2013) tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık okul öncesi dönem çocuklarının yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılacak bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. 48-60 aylık çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla yapılacak çalışmalarda bu ölçme aracının kullanılacağı belirtilebilir.

Alan yazın incelendiğinde, okul öncesi dönem çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek için kullanılacak ölçme araçları ortaya koymayı amaçlayan çok az çalışmanın yapıldığı görülmektedir (Şimşek 2011; Yangın 2007). Yapılan bazı çalışmalarda yer alan ölçme araçları incelendiğinde (Uyanık 2010; Yazıcı 2010) ise bu araçların özel materyallerinin olduğu, sayıca fazla madde içerdiği ve uygulanmasına ayrılan sürenin fazla olduğu görülmüştür. Bu sebepler göz önünde bulundurulduğunda konuyla ilgili çalışma yapacak araştırmacıların gerek materyallere ulaşma gerekse araştırma için zaman

ayrımalarının zor olacağı düşünülmektedir. Yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla birçok ölçme aracının kullanıldığı görülmektedir (Dickinson, McCabe ve Sprague 2001; Lonigan, Wagner, Torgesen ve Rashotte 2007; Wiig, Secord ve Semel 2004). Bu araçlarda yer alan maddeler incelendiğinde, bu maddelerin çocukların harf, sözcük ve cümle yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik olarak oluşturulduğu görülmekte ve her ülke çocukları için bu ölçme araçlarını uyarlamının doğru olmayacağı düşünülmektedir. Hambleton ve Patsula'ya (1999) göre uyarlama çalışmaları için aracın iki formu arasında anlamsal, deneysel, kavramsal ve deyimler açısından eşitliğin sağlanıp sağlanmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Türkiye'de uygulanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan "Programda okuma ve yazma öğretimi yoktur. Harfleri göstermek ve harfleri yazdırmak da yoktur." (MEB, 2013) ifadesinden yola çıkıldığında çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek için harf, sözcük ve cümle yazmalarını beklemenin doğru olmayacağı açıktır. Ölçek uyarlama çalışmaları yerine Türkiye'de eğitim gören okul öncesi dönem çocuklarının yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacıyla okul öncesi eğitim programına uygun olarak geliştirilmiş mevcut bir ölçeğin kullanılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilen "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi" maddelerinin okul öncesi eğitim programında yer alan kazanım ve göstergelere uygun olması bakımından çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek üzere oluşturulacak çalışmalarda rahatlıkla kullanılabilmesi söylenebilir. Ayrıca yapılacak çalışmalarda araştırmacılara uygulama ve değerlendirme bakımından kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, uygulayıcılar tarafından kısa sürede doldurabilmesi, uygulama süresinin çocukların dikkat sürelerine uygun olması, uygulama yönergesinin çocuklar tarafından anlaşılabilir ve uygulama materyallerinin ekonomik olması da kontrol listesinin istendik özelliklerindedir. Aracın tüm bu özellikleri göz önünde bulundurulduğunda birçok bakımdan önemli avantajlara sahip olduğunu söylemek mümkündür.

ÖNERİLER

Altmış yetmiş iki aylık çocuklar için mevcut "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi"nin 48-60 aylık çocuklar için geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacı ile yapılan çalışmada, Kontrol Listesi'nin 48-60 aylık çocukların yazmaya hazırlık becerilerini değerlendirmek amacı ile de kullanılabilmesi saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda şu öneriler verilebilir:

- Çalışmada kontrol listesinin sadece 48-60 aylık çocuklar için güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Kontrol listesinin 36-48 aylık çocuklar için de güvenilirlik çalışmalarının yapılabileceği belirtilebilir.
- Kilis ili dışındaki farklı çalışma grupları üzerinde ölçeğin güvenirligi ve geçerligi sinanabilir.

- Öğretmenler tarafından “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin 48-60 aylık çocuklara uygulanması ile çocukların hangi beceriler bakımından yetersiz olduğu belirlenebilir. Belirlenen becerilerin geliştirilmesi amacıyla sınıflarda gerçekleştirilecek olan eğitim uygulamalarına yön verilebilir.
- Araştırmacılar tarafından “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi” kullanılarak yapılacak değerlendirmeler ile çocukların yazmaya hazırlık becerilerindeki yetersizlikler ve bu yetersizliklere neden olan değişkenler belirlenebilir. Belirlenen yetersizlikler ve değişkenler doğrultusunda çocukların yazmaya hazırlık becerilerini desteklemeye yönelik eğitim programları oluşturulabilir.

KAYNAKLAR

- Alisinanoğlu, F. ve Şimşek, Ö. (2013). “Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazmaya Hazırlık Becerilerini Değerlendirme Kontrol Listesi”nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 1163-1176.
- Asher, A. V. (2006). Handwriting instruction in elementary schools. *American Journal of Occupational Therapy*, 60, 461-471.
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması. Ankara: Ösym Yayınları.
- Berninger, V. W. (2000). Development of language by hand and its connections with language by ear, mouth and eye. *Topics in Language Disorders*, 20(4), 65-84.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal birimler için veri analizi el kitabı*. (10. baskı) İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara: Pegem Akademi.
- Case Smith, J., Bigsby, R. & Clutter, J. (1998). Perceptual-motor coupling in the development of grasp. *The American Journal of Occupational Therapy*, 52(2), 102- 110.
- Coker, D. L., & Ritchey, K. D. (2014). Universal screening for writing risk in kindergarten. *Assessment for Effective Intervention*, 39(4), 245-256.
- Dennis, J. L., & Swinth, Y. (2001). Pencil grasp and children’s handwriting legibility during different-length writing tasks. *American Journal of Occupational Therapy*, 55, 175-83.
- Denton, P. L., Cope, S., & Moser, C. (2006). The effects of sensorimotor-based intervention versus therapeutic practice on improving handwriting performance in 6- to 11-year-old children. *American Journal of Occupational Therapy*, 60, 16-27.
- Dickinson, D., McCabe, A., & Sprague, K. (2001). Teacher rating of oral language and literacy (TROLL): A research-based tool. Ann Arbor, MI: Center for the Improvement of Early Reading Achievement, University of Michigan.
- Dyson, A. H. (1990). Symbol makers, symbol weavers: How children link play, pictures and print. *Young Children*, January, 50-57.
- Erhardt, R. P., & Meade, V. (2005). Improving handwriting without teaching handwriting: The consultative clinical reasoning process. *Australian Occupational Therapy Journal*, 52, 199-210.
- Feder, K. F., & Majnemer, A. (2007). Handwriting development, competency, and intervention. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 49, 312-317.

- Hambleton, R. K., & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1, 1–16.
- Havens, M. C. (2002). *Emergent Namewriting in Preschoolers*. Unpublished doctoral dissertation, The State University of New Jersey, New Brunswick, N.J.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (17. baskı). İzmir: Nobel Yayınevi.
- Koziatek, S. M., & Powell, N. J. (2003). Pencil grips, legibility, and speed of fourth-graders' writing in cursive. *American Journal Occupational Therapy*, 57, 284–292.
- Lonigan, C. J., Wagner, R. K., Torgesen, J., & Rashotte, C. (2007). *Test of Preschool Early Literacy*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Marr, D., & Cermak, S. (2003). Consistency of handwriting in early elementary students. *American Journal Occupational Therapy*, 57, 161–167.
- Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *Okul Öncesi Eğitim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Morrow, L. M. (2001). *Literacy development in the early years: Helping children read and write*. Boston: Allyn and Bacon.
- Oktay, A. (1982). Okul öncesi dönemde öğrenme ve okumaya hazırlıklı olmak. *Eğitim ve Bilim*, 39, 11-18.
- Overvelde, A., Bommel Rutgers, I., Bosgra Stork, I., Cauteren, M. V., Halfwerk, B., & Smits Engelsman, B. C. (2011). Evidence Statement Motor handwriting problems in children. Retrieved November, 10, 2014 from <http://www.fysionetevidencebas>.
- Ratzon, N. Z., Efraim, D., & Bart, O. A. (2007). Short-term graphomotor program for improving writing readiness skills of first-grade students. *American Journal Occupational Therapy*, 61, 399–405.
- Rosenblum S. (2008). Development, reliability, and validity of the Handwriting Proficiency Screening Questionnaire (HPSQ). *American Journal of Occupational Therapy*, 62, 298–307.
- Schneck, C. M., & Henderson, A. (1990). Descriptive analysis of the developmental progression of grip position for pencil and crayon control in non dysfunctional Children. *American Journal of Occupational Therapy*, 44(10), 893-900.
- Smits-Engelsman B. C., Niemeijer, A. S., & Van Galen, G. P. (2001). Fine motor deficiencies in children diagnosed as DCD based on poor grapho-motor ability. *Human Movement Sciences*, 20, 161–182.
- Smits Engelsman B. C., & Van Galen, G. P. (1997). Dysgraphia in children: lasting psychomotor deficiency or transient developmental delay? *Journal of Experimental Child Psychology*, 67, 164–184.
- Strickland, D. S., & Riley Ayers, S. (2007). *Literacy leadership in early childhood (Beginning reading and writing)*. Teacher College Press: New York, London.
- Şimşek, Ö. (2011). 60- 72 Aylık çocukların yazı farkındalığı ve yazmaya hazırlık becerilerinin gelişiminde okuma yazmaya hazırlık programının etkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tezbaşaran, A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tseng, M. H., & Chow, S. M. (2000). Perceptual-motor function of school-age children with slow handwriting speed. *American Journal of Occupational Therapy*, 54, 83–91.
- Uyanık, O. (2010). *Ankara örneğinde Kaufman Erken Akademik ve Dil Becerileri Araştırma Testi'nin 61-72 aylık Türk çocuklarına uyarlanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Van Hartingsveldt, M. J., De Groot, M. J. M., Aarts, P. B. M. & Nijhuis Van Der Sanden, M. W. G. (2010). Standardized tests of handwriting readiness: A systematic review of the literature. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 506-515.
- Volman, M., Van Schendel, B., & Jongmans, M. (2006). Handwriting difficulties in primary school children: A search for underlying mechanisms. *American Journal of Occupational Therapy*, 60, 451-460.
- Weintraub, N., & Graham S. (1998). The contribution of gender, orthographic, finger function, and visual motor processes to the prediction of handwriting status. *Occupational Therapy Journal of Research*, 20(2), 121-140.
- Wiig, E. H., Secord, W. A., & Semel, E. (2004). *Clinical Evaluation of Language Fundamentals Preschool* (2th. edition). San Antonio, TX: Harcourt Assessment.
- Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294-305.
- Yazıcı, E. (2010). *61-72 Aylık çocuklar için Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması (Ankara örneklemi)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

SUMMARY

Writing skills are a complex process, and this process consists of several parts such as: small muscle control, visual perception, visual motor perception, action planning (from conception until writing pen) and making handfull manipulation (Asher 2006; Denton, Cope, ve Moser 2006; Erhardt ve Meade 2005; Feder ve Majnemer 2007). The writing disabilities exhibited by children have a negative effect on children's academic performance and self-esteem (Marr ve Cermak 2003; Ratzon, Efraim ve Bart 2007). Pre-school children have different experiences and maturity levels when they start to kindergarten. Identifying children at risk in terms of writing skills is an important step in the development of writing performance. Appropriate interventions are carried out through early assessment to be made (Coker ve Ritchey, 2014). Conducting studies to assess writing skills are accepted as a necessary process. Evaluation of early literacy skills is of fundamental importance and teachers have many possibilities to assess whether the children have these skills or not (Oktay, 1982). Determining defects that may create obstacles to writing is important to prevent the writing problems that occur in older ages (Van Hartingsveld, De Groot, Aarts ve Nijhuis-Van Der Sanden, 2010). It is suggested that studies to support the writing skills of children should be increased. Because it is seen that very few studies aimed for assessing and evaluation of these skills (Coker ve Ritchey, 2014). The assessments help to identify problems and deficiencies associated with writing skills. It is important to identify tools that can be used to assess writing readiness skills of children. Studies of scale identification are important for creating basic studies on evaluation of these skills. Aim of this study is to determine validity and reliability of "Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Preschool Children" for the 48-60 months old children attending to kindergarten.

The population of the scanning research consisted of 93 children at the age of 48-60 months old attending to four different kindergarten in the school term of 2013- 2014 in the Kilis city. "Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Pre-School Children" was used as the data collection tool in the study. This list was developed by Alisinanoğlu ve Şimşek (2013) in order to specify the skills of pre-school children in terms of proper sitting for writing, holding the pencil, holding the paper, completing the lines related to writing readiness. The checklist consists of nine substances. Showing the appropriate behavior, the child gets 1 score from each item. Child can take maximum 11 points from the test. To evaluate the checklist, "Review paper" is used. It is located three lines completed the preparatory italic handwriting on paper. These lines are expected to complete during the assessment of children. It is expected

to fill the lines from child. Children's evaluation of completing the observation line in order to be saved in the paper "Individual Registration Form" is used.

To take permission for using the checklist in reliability study, necessary permits are taken by the researchers who developed the checklist. After obtaining the required permissions to perform the work required permissions taken from Kilis Provincial Directorate of Education working group by going to the institutions that make up the group of children 48-60 months of school management and teachers were informed about the study. The checklist is completed by applying each child verbatim by the researcher. The internal consistency of the list was calculated by Kuder-Richardson-20 (KR-20). The test-retest reliability was calculated using Pearson's correlation coefficient.

Measurement reliability of the checklist were analyzed by calculating the KR-20 internal consistency and test-retest reliability coefficients. According to the internal consistency, reliability coefficient of checklist test was found to be .84. Checklist was tested twice with an interval of 15 days and reliability coefficient was found to be .72. Concerning these results, it was accepted that the research "Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Pre-School Children" are valid and reliable for Turkish Children at the age of 48-60 months old.

According to the results of content validity in "Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Pre-School Children", substances were found to be valid to measure the desired properties. Measurement reliability of the checklist was analyzed by calculating the internal consistency and test-retest reliability coefficients. In the study of reliability coefficient calculations, K-20 internal consistency coefficient was found to be .84 and Pearson's correlation coefficient was calculated as .72. The "Control List for the Evaluation of the Writing Readiness Skills of Pre-School Children" developed by Alisinanoğlu ve Şimşek (2013) was determined as valid and reliable to evaluate writing readiness skills for the 48-60 months children. It is suggested that, this assessment tool can be used to evaluate writing readiness skills of the 48-60 months children.

According to literature survey, there are very few study reported about revealing measurement tools which can be used to assess writing ability of the preschool children (Şimşek 2011; Yangın 2007). In some studies, measuring tools were examined. It is seen that these tools are special materials, including high number items. According to studies abroad, many measurement tools are being used in order to assess writing readiness skills of the children (Dickinson, McCabe ve Sprague 2001; Lonigan, Wagner, Torgesen ve Rashotte 2007; Wiig, Secord ve Semel 2004). Instead of scale adaption, using a developed scale from an existing

work is considered to be more accurate. List of the substances used in the study are in accordance with the recovery and indicators located in the pre-school program. Finally, it is suggested this study could provide a great help in further studies about implementation and evaluation to the researchers. Using checklist has conventional features as having economical of application materials, taking short time for implying, available for child attention period. When these features are taken into account it is possible to say that checklist has significant advantages in many respects.